

The Project Gutenberg eBook of Ilolaulu Jesuksesta, by Mattias Salamnius

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Ilolaulu Jesuksesta

Author: Mattias Salamnius

Release date: April 20, 2011 [EBook #35923]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ILOLAULU JESUKSESTA ***

Produced by Tapio Riikonen

ILOLAULU JESUKSESTA

Runoili

Mattias Salamnius

Alkuperäisen painoksen mukaan ojennettu sekä alkupuheella varustettu.

Porvoossa 1886,
Werner Söderström, kustantaja.
G. L. Söderströmin kirjapainossa.

SISÄLLYS:

Esipuhe

- I. Jesuksen syntymisestä
- II. Jesuksen syntymisen ilmoittamisesta paimenille
- III. Tietäjät idästä etsivät Jesusta ja häntä palvelevat
- IV. Herodeksen tyranniudesta Jesusta ja viattomia lapsia vastaan
- V. Jesuksen opetuksesta ja tunnustähdistä
- VI. Pääsiäisjuhlasta ja sen säätämisestä, Egyptin orjuudesta
- VII. Jesuksen valmistuksesta piinahansa, pääsiäislampaan syömisestä
- VIII. Jesuksen kärsimisestä kryptimaassa
- IX. Jesuksen kiinniottamisesta
- X. Jesuksen kärsimisestä Hannaksen ja Haifaksen tykönä

- XI. Juudaksen kelvottomasta katumuksesta ja häpeällisestä kuolemasta
 - XII. Jesus viedään hengellisestä oikeudesta maaherran Pontius Pilatuksen etehen
 - XIII. Jesus viedään Herodeksen etehen, pilkataan ja pois lähdetetään
 - XIV. Pilatus tahtoo päästää Jesusta juutalaisten tavan jälkeen
 - XV. Pilatus antaa ruoskia Jesuksen ja tuomitsee kuolemahan
 - XVI. Jesuksen matkasta Golgatahan
 - XVII. Jesuksen ristinnaulitsemisesta ja Pilatuksen päällekirjoituksesta
 - XVIII. Jesuksen pilkasta ja ryövärin kääntymisestä
 - XIX. Auringon pimenemisestä ja Jesuksen kuolemasta
 - XX. Tunnustähdistä Jesuksen kuoleman jälkeen
 - XXI. Ryövärein luiden rikkomisesta
 - XXII. Kristuksen hautaamisesta
 - XXIII. Haudan vartioista
 - XXIV. Jesuksen helvettiin alasastumisesta
 - XXV. Kristuksen ylösnousemisesta kuolluista
 - XXVI. Vaimoin haudalla käymisestä
 - XXVII. Jesuksen ilmestyksistä jälkeen hänen ylösnousemisensa
 - XXVIII. Jesuksen ylösastumisesta taivaasen
- Päätös.

ESIPUHE.

Mattias Salamnius on epäilemättä etevin suomenkielinen runoilia Ruotsin vallan aikana. Hänen runoteoksensa *Ilo laulu Jesuksesta*, joka ensi kerta painettiin Turussa v. 1690 ja jota sittemmin on ilmestynyt viisitoista painosta, on aina puhtaan kielensä, ja yksinkertaisen, vaan mahtavan esityksensä kautta säilyttävä sijansa Suomen kirjallisuudessa. Sitä valitettavampaa on että sen tekiän elämänvaiheet ovat milt'ei kokonaan tuntemattomat. Stiernman teoksessaan "Aboa litterata" sanoo hänen olleen kappalaisena Pohjanmaalla, ja Daniel Juslenius mainitsee hänet, ristimänimellä Johannes, Kalajoen kappalaiseksi, mutta ei kumpaankaan ilmoitukseen liene luottamista (Juslenius on nähtävästi hänet sekoittanut Johannes Salmenius vanhempaan Kalajoella). Julius Krohn on sentähden, turhaan haettuansa hänen jälkiänsä Turun ja Upsalan ylioppilasluelleloista sekä senaikuisista henkikirjoista Pohjanmaalla ynnä muualta, epätoivossaan lausunut arvelun, ett'ei Mattias Salamniusta ole ollutkaan, vaan että se olisi vaan kirjallinen salanimi. Tämä arvelu ei kuitenkaan ole todennäköinen, ja yksi sen jälkeen ilmi saatu tieto kumoo sen kokonaan.

Piispa Johannes Gezelius nuoremman muistokirjassa (joka Suom. Kirj. Seuran arkistosta äsken muitten historiallisien asiakirjain joukossa siirrettiin Suomen valtioarkistoon) löytyy näet luettelo hänen piispanaikansa Turun hiippakunnassa kuolleista papeista ja tästä luettelosta löysin myöskin sanat "Math. Salamnius in Parigas." [Kaksi viimeisiä sanaa vaikeat lukea.] Koska luettelo on tehty kronologisessa järjestyksessä ja molemmin puolin tavataan henkilöitä, jotka tiettävästi kuolivat v. 1691, on tämä vuosiluku myöskin pidettävä Mattias Salamniusuksen kuolinvuotena. Mutta huomattava on ett'ei hänen virkaansa mainita, esim. "sac(ellanus)", niinkuin melkein kaikista muista, ja kun Paraisten papit tältä ajalta muuten ovat tunnetut, ei voi tehdä muuta päätöstä kuin ett'ei hänellä ollut varsinaista papinvirkaa. Tähän sopii myöskin yhteen että mainituissa Gezeliusen muistokirjassa päälläkirjoituksella "Vacantes & Exspectantes", (näht. vuonna 1690) mainitaan muiden joukossa "Dn. Mathias Salamnius." [Paraisten kirkonkirjat alkavat (kapp. H. Malinin antaman tiedon mukaan) vasta v. 1721, eivätkä siis voi mitään valaistusta antaa. — Paraisten henkiluetteloissa valtioarkistossa ei myöskään mainita mitään Mattias Salamniusta, mutia vv. 1686-89 tavataan eräs "Hr. Mathiae hustru Anna;" v. 1690 puuttuu henkiluettelo ja seuraavina vuosina ei tavata ketään herra Mattiaan vaimoa eikä leskeä; olisiko tuo mahdollisesti Mattias Salamniusuksen vaimo, jää epätietoiseksi.] Voisi ehkä arvella hänen kuolleen niin nuorena ett'ei vielä ennättänyt varsinaiseen virkapaikkaan päästä, mutta tämän olettaman tekee mahdottomaksi se seikka, että tiedämme hänen jo v. 1681 tehneen papin virkaa Inkerinmaalla; Stiernmanin mukaan painettiin näet eräs Mattias Salamniusuksen Pähkinälinnassa pitämä ruotsinkielinen ruumissaarna rouva Kristiina Kexlerusesta v. 1681 Turussa. [Olen turhaan kuulustellut tätä ruumissaarna sekä Helsingissä että Tukholmassa.] Vaan turhaan on häntä Inkerinmaankin henkiluetteloista etsitty; selvittämättömään hämärään hänen nimensä näyttää kadonneen. Salamniusuksen kuivasti kirjoitettu runopukuinen "Jälkimuisto pispast Doctor Johan Gezelixest" (pain. yhdessä Chr.

Procopaeusen ruumissaarnan kanssa 1690) ei sisällä mitään lisää tekiänsä elämäkertaan.

Että Pohjanmaa oli Mattias Salamniusen kotiseutu siihen viittaa se seikka että *Ilolaulu Jesuksesta* (vanhin painos) on "dedicationilla lähdetetty" "Nijlle Corkiast ja Hyvinoppeneille Herroille Hyvin ansainneille Kirckoherroille ja ylistettäville Provastille Pohjan Maalla Herra Johanni Cajano P(altamosa), Herra J(acobo) Frostero (Oulusa), Mag. La(urentio) [Originalissa on Ma, joka kuitenkin lienee painovirhe] Preutz Pietar(saaresa), Herra J(ohanni) Tudero Kemi(sä)." Luultavasti tämä omistus on saanut liikkeelle arvelun että hän julkaistessa runonsa oli kappalaisena Pohjanmaalla. — Todennäköisin arvelu nykyään hänen elämänvaiheistaan lienee, että hän kävi oppia jossain vieraassa yliopistossa, ehkä Tartossa, sittemmin sotapappina oleskeli Inkerinmaalla, ja kotimaahan palattuansa Paraisissa kuoli.

Ilolaulun edellä käy vanhimmassa painoksessa, jota ei liene enää tallella kuin yksi ainoa kappale yliopiston kirjastossa, paitse nimilehteä ja dedikationia lyhyt esipuhe Jumalan tuntemisesta ja vanhurskaudesta; loppu tästä esipuheesta puuttuu. Sitten seuraa itse runo, jaettuna 29 "Caput'iin", paitse "Päätöstä". Näytteeksi miltä originali näyttää, painettakoon tähän muutamat säkeet kirjaimesta kirjaimeen.

Cap. V.

JEsuxen Opetuxesta ja Tunnus tähdeistä.
Waan cosca ikä enäni,
Astui wirkahan omahan;
Cautta castehen Isäldä
Wahvistettu wircahansa,
Cosc' oli vuosia ijäsä,
Colme kymmendä culunut.
Saarnaisi sanat Isänsä,
Näytti töillänsä todexi,
Muutti wijnaxi wedetkin,
Caanan häisä caunihisti;
Teki rammat terwehexi,
Spitaliset puhtahaxi,
Cuuroit tarcka cuuloisexi.
Selwä silmäxi sokiat;
Mykät käänsi kieleväxi,
Haiotteli halwauxet,
Wirwotti wesikipuiset,
Aioi poies perkelehet,
Cutzui cuolluet elohon:
Cucas suullansa sanopi?
Kenen kieli kertoinepi?
Mit' on tehnyt, ollesansa
Täällä syndisten seasa?

Mitä kieleen muutoin tulee, niin mainittakoon, vaikka tämä ei ole paikka sen tarkastukseen, ohimennen pari *Ilolaulussa* tavattavaa vanhentunutta muotoa. Imperfektin monikon kolmannella personalla on päätteenä paljas t esim. *näit, voidit, kunnioitit* (paitsi parissa paikassa); supistuvat verbit kirjoitetaan aina imperfektissä *saarnaisi, soimaisit*; ensimmäisen infinitiivin lyhyttä muotoa käytetään tiheältä yhdessä suffiksin kanssa; passiivin ensimmäinen infinitiivi on käytännössä; kaksitavuisissa nykyään o:hon päättyvissä nomini- ja verbi-vartaloissa on alkuperäinen i useimmiten jäljellä *isoj, taloi, viskoia, varoia, kertoinepi*; translatiivi-sijalla on lyhennelty päätte t esim. *tyköt*, satoi oksahan *ylähät* (XI), *kahdat* keskeltä repesi. (XX), käski *costaat* covasti (VII); superlatiivin nominatiivilla on melkein aina täydellinen muotonsa *isoimpi, huikeimpi*.

Myöhemmät painokset ovat monessa paikassa alkuperäisen sanoja pilanneet, niin on useissa esim. saadansa *sodat* (I pro: sadat) sanomat, kosk' oli vaipunut *vihasa* (IV pro: vihaaja), ajoi poies *perkeleetkin* (V pro: perkelehet) j.n.e.

Nyt ilmestyvä painos on toimitettu alkuperäisen mukaan, tekemällä kirjoitustavan nykyaikaiseksi ja muuttamalla jonkun ainoan svetisismien, missä se helposti on voinut tapahtua.

Toimittaja.

ILOLAULU JESUKSESTA.

Lohdutus lunastajasta,
Syntymäst'
Hyvä sanoma,
Elämästä ihmeellinen,
Aivan
Kaunis kuolemasta,
Ylösnoususta iloinen,
Paras poijea lähdenöstä;
Suomen kielellä sanottu
Suomalaisten suosioksi.

Luku I.

Jesuksen syntymisestä.

Kansa outoja anooi,
Ikävöitsee ilma kaikki
Menot kurjat kuullaksensa,
Saadansa sadat sanomat,
Vaan ei tottele tosia,
Tutki tarpehellisia,
Kuinka kulki suuri Herra,
Luoja itsensä alensi,
Joutunut Jumalan poika .. poika
Alemmaksi enkeleitä;
Ylimmäisnä ollessansa,
Alas astui taivahasta
Tänne syntisten sekahan.
Näin samos sana lihaksi.
Otti Herra orjan muodon,
Kuin oli ennen ennustettu
Herra hengeltä hyvältä
Miesten kautta kaunihitten.
Patriarkkojen pyhien.

Kosk' oli aika joutununna,
Määräpäivät päätynynnä,
Saattoipa sanan edellä,
Kantoi kaunis Gabrieli,
Herran enkeli ihana,
Natsaretin neitoselle
Maarially mielehisen;
Tulla Luojan tuottajaksi,
Äitiksi ison Jumalan,
Aivan uudella tavalla,
Ilman miehen yhteyttä,
Ilman Joosefin avutta,
Herran voiman varjoomalla.

Ajan aivan joutuessa
Suuren syntyä Jumalan,
Käypi käsky keisarilta,
Esivallalta varoitus,
Aivan uusi Augustuksen,
Vetävä veron tehoton,
Ruomista rahan anova,
Jonka alla Juudan kansa
Elääpi ajalla sillä
Ilman vallatta omatta,

Niinkuin ennen ennusteli,
Jaakobi jalo saneli,
Kukin kulki kaupungista,
Lipoi linnahan omahan,
Ala riensi arvionsa,
Joosefi jalo saneli,
Maarially muistutteli:
"Pitäs mennä Bethelihin,
Ala arvion asua."
Valmistit vaeltamahan,
Läksit kahden kulkemahan.

Joutuupi Jumalan äiti
Bethlehemin pellon luoksi,
Kulki kohta kaupunkihin,
Vaan ei tuttane tuvissa,
Kammioihin käskettäne,
Ei jouda siaan salissa,
Itse ukselta isäntä,
Alta harjan halliparta,
Katsoi pitkin peukalonsa,
Kohden korsua kokotti,
Tallin usta tarkoitteli:
"Siellä saanette sianne,
Majan köyhät matkamiehet,
Isot istuvat tuvissa,
Pöyhkeämmät pöydän päissä,
Korsuhun kovalykyiset,
Pihattohon pienemmäiset."

Noi teit tallihin tilansa,
Luoksi luontokappaliten,
Aasien asuinsialle.
Syntypäivä päälle käypi.
Syntyi soimessa Jumala,
Herra pahnoilla parahin!
Toiset silkissä sinisnä,
Punaisena purpurassa,
Kulta kiiltävä käsissä,
Sormissa kivet koreat!
Herra heinillä suloinen,
Kapaloissa kaunis Luoja.
Isä istui taivahassa,
Äiti valjussa vajassa;
Neito ruokkiipi nisällä
Kaitsiata kaiken luodun;
Jesus itkeepi va'ussa,
Itse pilviä pitävä,
Hallitseva taivahita.
Aasi tunteeppi apunsa.
Härkä Herransa havaitsi,
Vaan ei poiat Bethlehemin.

Luku II.

Jesuksen syntymisen ilmoittamisesta paimenille.

Herran enkeli ilolla
Paimenille Bethlehemin.
Jotka valvoit vartioina,
Kaitsit laumansa kedolla,
Aivan ilmestyi äkistä
Yöllä auringottomalla

Kirkkahassa kunniasa.
Pelko paimenet tapasi;
Enkeli iloita käski:
"Tuon teille hyvän sanoman,
Ilon ilmoitan ihanan.
Herra suuri syntynynnä,
Läsnä luotuen lunastus,
Syntynyt samana yönä
Bethlehemissä pehussa;
Vaan jos merkkiä anotte,
Tahdotte todemmin tietää:
Kapaloiss on kaunis lapsi,
Poika soimessa suloisen,
Ei tiedä tätä Herodes
Eikä parvi pappiuden,
Eikä Ruomin ruhtinatkaan;
Teillen on tämä sanottu
Jalon juuresta Jumalan."

Kohta ilmestyi enäämpi.
Seura suurempi näkyypi
Sotaväen taivahasta;
Jotka äänellä jalolla
Kiitosvirren kaunehimman
Aloit suullansa suloisen
Sekä harpuilla heleän,
Vielä pillihin puhalsit.
Hyvin paukkuvat pasunat:
"Kiitos korkean Jumalan
Ylähällä taivahassa
Tähden armonsa avaran
Että tietävän totuuden,
Voiman kaikki voittavaisen.
Maassa rauha rakkahimpi,
Ilo ihmisten seassa;
Ei ole pelkoa pirusta
Eikä huolta helvetistä,
Eikä synnistä surua,
Kuolemasta kauhistusta.
Polki tai kallon perkelettä.
Häijyn helvetin hävitti,
Saatti synnistä sovinnon,
käänsi kuoleman uneksi."

Paljon paimenet ihastuit,
Juoksit kohta kiiruhusti
Bethlehemihin halulla,
Nä'it Maarian majassa,
Jalon Joosefin havaitsit,
Löysit lapsen ilmoitetun,
Pojan soimessa suloisen;
Ilmoittelivat ilolla
Saadun lapsesta sanoman,
Enkeliltä ennustetun.
Kohta kulkevat ilolla
Luoksi laumansa kedolle.

Luku III.

Tietäjät idästä etsivät Jesusta ja häntä palvelevat.

Kohta tietäjät tulevat
Tähden kautta kaukomaalta,

Idästä ilosydämin.
Sanan saatit Saalemihin.
Jerusalmihin samahan,
Johdattavat Jeebuksehen:
"Kussas juutasten kuningas
Äsken syntynyt asuupi,
Tähti ilmestyi idässä,
Saattaja tämän sanoman,
Sentähden tulimme tänne
Kuningasta kuulemahan,
Kuultua kumartamahan."

Saatua tämän sanoman
Paljon hämmästy Herodes,
Kaikki kaupunki vapisi;
Aivan pelkäsit pahasti
Syttyvän sodan verisen.
Uuden tullessa isännän.
Saavat tietäjät totuuden
Tietää kautta kirjamiesten.
Jotka kutsutti kokokin
Herodes hädän pakossa:
Kuss' on syntynyt kuningas?
"Paras Herra Bethelissä."

Läksit kohta kiiruhusti,
Menit matkahan hopussa.
Ilmestyi idässä tähti,
Ennen saattaja sanoman.
Kaunihisti kuljettaapi
Etsijöit' edellä käyden
Syntypaikkahan pyhähän;
Siinä kohta seisahtaapi.
Miehet mielellä hyvällä
Sangen suuresti ihastuit,
Iloll' astuvat sisälle
Herran syntyhuonehesen.
Herran heinillä näkevät.
Tuntevat toden Jumalan,
Parahinta palvelevat,
Eipä paikasta pahene,
Ylenkatso köyhyydestä.
Paljon kultaa panevat,
Paljon savua pyheä,
Mielellänsä mirramia
Mielen merkiksi iloisen.

Luku IV.

Herodeksen tyranniudesta Jesusta ja viattomia lapsia vastaan.

Häijy huohuupi Herodes,
Kurja kuorsuupi kuningas
Saatua nämät sanomat,
Ett'ei tietäjät takaisin
Tullehet hänen tykönsä
Sanomata saattamahan:
Pelkäs valtansa vajoovan,
Menevän arvionsa,
Uuden tultua isännän.
Kehdossa käkes hukata,
Soimess' surmata sodalla.

Säätääpi sotaväkensä
Käskyn kanssa kauheimman:
Käski poiat Bethlehemin
Kaksivuotiset kadottaa,
Sekä pienemmät pilata,
Aivan surmata äkistä,
Karkasit äkistä konnat,
Menit miehet mielettömät,
Kutta koirat nälkähiset:
Piinattihiin pienet lapset,
Surmattihiin surkeasti
Joukon kauhean kädellä,
Miesten miekalla pahojen,
Mitk' oli tuisuttu tulehen,
Mitkä viskattu vetehen,
Mitkä sotkuttu savehen
Eli seinihin sysitty.
Ripustettu räystäähiihin,
Itku kuuluupi isoimpi,
Vaivainen valitusääni,
Porun parku Bethelistä:
Isät istuvat surussa,
Äitit kurjasti kurisit.

Itse johdatti Jumala,
Päästi poikansa pakohon,
Hammin maalle mennä käski.
Antoi enkeli unessa
Jalon neuvon Joosefille:
Ota lapsi äitinensä,
Kulje kohta kiiruhusti
Edemmä Egyptin maalle,
Häijy etsiipi Herodes
Pikkaraista piinatansa
Ilman syytä surmatansa.

Joosefi jalo pakeni
Kulki maalle kaukaiselle;
Kusta jällen kulkeneepi,
Kosk' oli vaipunu vihaaja
Kurja kuollunna kuningas,
Nopsasti Natsaretihin,
Kotiin rientää retkeltänsä:
Kuss' oli kuulian isäänsä,
Autti työssä äitiänsä
Veti vettä, kantoi puita,
Autti tehdä astioita,
Pelvoksi pahojen lasten.

Koska vuotta kaksi kuutta [s.o. kaksitoista]
Tässä ilmassa elänyt.
Tuli Herran temppelihiin
Juhlapäivänä pyhänä;
Istui keskelle isojen,
laumahan la'inlukiain;
Joita kyllältä kyseli,
Vakaisesti vastaeli!
Vapisevat vanhat polvet,
Päätkin harmahat häpesit
Tähden nuoren ymmärryksen,
Pienen poian vastauksen.

Jesuksen opetuksesta ja tunnustähdistä.

Vaan koska ikä eneni,
Astui virkahan omahan;
Kautta kastehen isältä
Vahvistettu virkahansa,
Kosk' oli vuosia ijässä
Kolme kymmentä kulunut.
Saarnasi sanat Isänsä,
Näytti täillänsä todeksi,
Muutti viinaksi vedetkin
Kaanan häissä kaunihisti;
Teki rammat terveheksi,
Spitaliset puhtahaksi,
Kuurot tarkkakuuloiseksi,
Selväsilmäksi sokeat;
Mykät käänsi kieleväksi
Hajotteli halvaukset,
Virvotti vesikipuiset,
Ajoi poijes perkelehet,
Kutsui kuollehet elohon.
Kukas suullansa sanoopi,
Kenen kieli kertoneepi,
Mit' on tehnyt ollessansa
Täällä syntisten seassa?

Viel' oli enämpi virka,
Isältäns' etehen pantu.
Otettu omalla mielin,
Piti käydä piinan alle,
Synnin maksoksi suruhun, [surmaan]
Luotuen lunastukseksi;
Koska koko kolme vuotta
Oli saarnannut sanansa
Että työnsä ilmoittanut.
Jopa juuttahat jutussa,
Kurjat verkkoa kutovat,
Pahat neuvoja nivovat
Jalon surmaksi Jumalan,
Palkaksi parahan neuvon:
Vielä Juudas juonikkahin,
Julma joukosta omasta,
Lyöpi parvehen pahojen
Rahatengan rakkahusta, [rakkaudesta]
Halusta hopean häijyn.
Asui merkin antajaksi,
Ollansa edestäviän',
Saada Luoiansa sodalla,
Mestarins' makeall' suulla.

Luku VI.

Pääsiäisjuhlasta ja sen säätämisestä, Egyptin orjuudesta.

Läsnä oli juhla juutalaisten,
Kuulu päivä pääsiäinen,
Käsky korkean Jumalan,
Kauvan aikaa jo alettu,
Sääty maalla muukalaisten,
Edessä Egyptin herran,
Joka vaivas vaikeasti
Jalon joukkoa Jumalan

Orjuudella ankaralla:
Päivät tiiltä tekevät,
Yöllä korsia kokosit,
Ha'it varpuja varahin,
Hiljan hietoa vetivät.
Viimein johdatti Jumala,
Poijes vaivasta vapahti,
Otti orjahuonehesta
Käsivarrella kovalla,
lähdetti meren läpitse;
Antoi voiman Aaronille,
Monet merkit Moosekselle:
Muuttaen veden vereksi.
Saatti maalle sammakoita,
Täytti täillä neitten sängyt,
Pahat tuotteli turilat;
Vielä vaivasi rutolla,
Pahoin pieksi paisumilla,
Rakehilla viljat raiskas,
Heinäsirkoilla sokasi;
Pimeällä peljätteli,
Murhamiekalla murensi;
Muille muistoksi pahoille
Kuink' on raskas Herran ruoska.

Hätä häällyypi käsissä,
Herran kourissa kuningas;
Päästi kansan kiiruhusti,
Poijes käskeepi paeta.
Kansa kaaressa meneepi,
Veden rantahan radissa,
Puolehen Meren Punaisen,
Jalon neuvosta Jumalan.
Kurja kuuleepi kuningas
Meren estävän menosta;
Kohta kulkeepi perässä,
Näitä viskoen vihassa:
"Joko nyt joukko päästetähän,
Orjat onneksi pakenit?
Kukas muureja kutoopi,
Kuka vallit valmistaapi?"
Kohta joutuvat kokohon
Miehet miekasta parahat.
"Jällen tuokamme takaisin,
Orjat työhön ottakamme!"

Jopa joutuupi lähemmä.
Herran laumoa likeni;
Kansa parkuupi pakossa,
Mooses huokas hartahasti:
"Ei vara edespäin mennä,
Sia siirtyä sivulle;
Vesi väljä on edessä,
Kalliotkin kahden puolen,
Jäljessä vihaaja julma;
Miekka välkkyvi verinen.
Henki huokuupi hevoisten."
Kohta kuuluupi humina,
Puhui pilvestä Jumala:
"Mitä Mooses huokaelet,
Valitat niin vaikeasti?
Saata sauvasi vetehen,
Keppis aaltohon aseta!"
Saatti sauvansa vetehen,
Aaltohon kepin asetti;

Vesi vieryypi mäeksi.
Kallioksi kahden puolen,
Aalto pilvihin yleni.
Jätti pohjan paljahaksi.
Mooses mielellä hyvällä,
Aivan Aaroni ilossa,
Kansa kaikki riemuissansa
Menevät meren läpitse,
Kuivin jalvoin kulkenevat.
Kurja mieleltä kuningas
Läpi aaltojen ajaapi
Jalon joukkoa Jumalan,
Meneepi meren sisälle.
Vesi kaatui kahden puolen
Aivan yhtehen äkistä, —
Kutta seinät korkeimmat,
Muljahtavat linnan muurit, —
Peittääpi pahojen parven.

Vaan sinä samana yönä
Koska kansa ulvas kulki
Juhla sääty on Jumalan,
Pääsiäinen päälle pantu:
Yksivuotisen karitsan
Käski kansansa Jumala
Tapettaa joka talossa:
Ukset viskoa verellä,
Pisoitella pihtipielet,
Oven päällisen punata:
Merkki Herran huonehissa
Ett'ei surma sais sisälle,
Jolla löi Egyptin maata;
Antoi murhaajan mureta
Esikoiset kaikki tyynni,
Aina asti kuninkahasta
Ett' asti eläimihin.
Huuto kuului huikeimpi
Kansan kauhean seassa,
Vaan ei joukossa Jumalan
Pääse murhaaja majahan:
Ukset viskottu verellä,
Punaisella pihtipielet,
Ruusun karvalla karitsan.

Muistoksi tämän imehen
Juhla sääty juutalaisten,
Joka vuonna uudistettu:
Syötä kansassa karitsa,
Pääsiäisenä puhdas lammas.

Luku VII.

Jesuksen valmistuksesta piinahansa, pääsiäislampaan syömisestä.

Koska siis päätyi pääsiäinen,
Juhla joutunut Jumalan,
Lausui Jesus lapsillensa,
Puhui kanssa kahdentoista:
Tiedätte tulevan meille
Kuulu päivän pääsiäisen
Kahden päiväsen perästä:
Ihmisen pojalle paljo
Silloin tuskaa tuleeppi.

Pilkan kanssa piinatahan,
Ristin puuhun paiskatahan.

Koska Luoja näitä lausui,
Juuttaat viimeisess' jutussa
Pidit neuvoa pahoja,
Luojan kahletta kutovat,
Kuinka kiinin kaappajaisit
Ilman syyttä surman ala.
Kansoa kovin kavahdit,
Sanovat sanoilla näillä:
"Ei nyt aika myöden anna,
Ett'ei juhlanan jytinä,
Nousis kansassa kapina."

Silloin Siimonin majassa
Oli Jesus ominensa,
Voiteli vaimo narduksella,
Kaasi päähän kaunihisen.
Pettäjä pani pahaksi:
"Olis taittu tarpeheksi
Myydä kolmehen satahan
Parhasen penninkihin,
Pantaa vaivaisten varaksi."
Jesus vastas vaimon puolest',
Tunnusti tehnehen hyvästi,
Vakaisesti vielä vannoi,
"Kussa kaiken ilman alla
Saarnataan minun sanani,
Pitääpi teko tämäkin
Aina muistossa oleman."
Juudas julmasti vihastui,
Saapi saatanas tilansa
Sydämmessä syntisessä,
Katsoi päälle karsahasti,
Sanoi suulla ahnehella:
"Mihin kelpaapi kulutus,
Hyvän voitehen hukutus?"

Läksi kohta kiiruhusti,
Tykö juoksi juutalaisten;
Kolmekymmentä kysyypi
Palkastansa penninkiä:
Etsiipi ajasta siitä
Kuinka päättäisi pahuuden.

Jesus ottaaapi omansa
Taitavan tavan perästä
Pitämähän pääsiäistä,
Kanssa syöntöhön karitsan.
Sitte sääsi sakramentin,
Ehtoollisensa asetti,
Antaen omaa lihaansa
Leivän alla lapsillensa,
Että viinassa verensä.
Nousi itse istumasta,
Seisoi kaikkien seassa;
Maljan vaskisen vedellä
Täytti täytehen peräti:
Astuupi tykö urosten,
Oppipoikainsa omainsa,
Pesi sääret puhtahaksi,
Kohta kuivas liinallansa;
Ehkä Pietari pahaksui,
Saa ei matkahan mitäkään.

Sitte miehille selitti.
Tämän työnsä toimitteli,
Neuvoi tästä nöyryyteen
Esimerkillä omalla.
Siinä ennusti edellä
Surustansa surkeasta,
Puhui paljo piinastansa;
Mielessä kovin murehti,
Suri hengessä syvästi,
Sanoi saarnan Juudakselle,
Pettäjälle pitkän neuvon,
Vielä Siimonin varoitti,
Muita muistutti monilla.
Vaan ei pettäjä parane,
Työstä tyhmästä eriä;
Täytti saatanaa sydämmen
Yöllä auringottomalla,
Ulvos uksesta pakeni
Tykö jällen juutalaisten.

Luku VIII.

Jesuksen kärsimisestä kryytimaassa.

Kosk' oli syötynä karitsa,
Kiitosvirsi veisattuna.
Läksi Luoja koht' tuvasta,
Huolen kanssa huonehesta;
Olkeni ojan ylitse,
Yli Kidron kiiruhusti,
Yli Kidron yrttimaahan,
Joss' oli ollunna usehin,
Ollehet opetuslapset.
Paljon matkalla puheli,
Saneli surusanoilla.

Kosk' oli tullut ryytimaahan,
Eroitti opetuslapset,
Itse kulkeepi edemmä,
Kanssa kolmen kiiruhtaapi.
Pyhä Pietari puheli,
Jaakobi jalo saneli,
Sekä jutteli Johannes:
"Mit' on mielesi suruinen,
Sydämmesi surkeainen?"
Vastas Luoja lempehesti,
Puheli isä parahin:
"Tott' on tullunna minulle,
Jopa hetki joutununna,
Saapi surma vierahaksi,
Tuoni tuottaapi murehen,
Jota ennustin edellä,
Saarnasin sanoin usein."

Vapisit kädet vakaiset,
Värisit pyhimmät polvet.
Sydän synkeä surusta.
Erkani vähän edemmä,
Käski valvoa visusti,
Ett'ei sortuisi suruhun,
Kaatuis ala kiusauksen.
Painui kohta polvillensa,
Kaatui pitkäksi ketohon

Kaunihien kasvoillensa,
Ala kuorman ankarimman,
Rukoellen raskahasti,
Välttäis surman surkeimman:
"Abba, armahin Isäni,
Jos se kelvannee sinulle.
Pojjes menköhön minulta
Tämä kalkki katkerampi."

Kohta kulkepi takaisin,
Luoksi lastensa lähenei,
Löytääpi lepäjämästä.
Siinä soimas Siimonia:
Käski valvoa vakaisin,
Rukoella runsahasti,
Ett'ei sortuisi suruhun,
Kaatuis ala kiusauksen.
Liha heikko hämmentääpi
Hengen altihin anieet.
Kohta kulki jällehensä,
Astuupi Isän etehen.
"Aivan armahin Isäni,
Jos ei vältteä sopine
Kalkki juoda katkerampi,
Tahkosi tapahtukohon."

Tultuansa toisen kerran
Löysi lapsensa levolta,
Siinä Siimoni häpesi,
Eikä julkia Johannes,
Jaksa Jaakobi jutella.
Kulki kerran kolmannenkin
Armahan Isäns' etehen,
Rukoellen raskahasti:
"Armahin minun Isäni,
Käännä kalkki karvahimpi,
Julma juotava vähennä.
Jos niin kelpaapi sinulle."

Annettu Ylen Isältä,
Vihan ala viskattuna,
Kovan kuoleman käsissä,
Häijyn helvetin kidassa,
Teki työtä työlähintä.
Hiki tiukkui hartioista,
Vieryvät vesipisarot,
Vieryvät veren näkoisnä,
Peseepi pahimman nurmen,
Joka kauvan kastettuna
Virhiksi veren vioilla
Aina asti Aabelista,
Kainin lyödystä kädellä.
Tässä työssä työlähässä
Enkeli edes tulee,
Lohduttaapi Luojoansa,
Vaivan alla vahvistaapi.

Koska nouseepi kedosta,
Tuleepi tykö omainsa,
Nukkui Siimoni surussa,
Johannes unehen juuttui,
Jaakobi jalo väsynyt.
Luoja lausuupi sanaksi,
Puhuupi isä ihana:
"Mitä Siimoni makajat,

Jaakobi jalo lepäjät,
Unta ottelet Johannes?
Ei nyt aika maata anna,
Vaara vaikea levätä;
Parvi joutuupi pahimpi,
Pettäjä edellä parven,
Aivan astuvat lähemmä."

Luku IX.

Jesuksen kiinniottamisesta.

Vielä puolelta puhuupi,
Sai tuskin sanoneheksi,
Jopa Juudas joukon kanssa,
Kanssa parven kaupungista,
Kulki kohden kryptimaata:
Lyhdyt tehty tietä nähdä,
Jossa kynttilät kytevät,
Valkea näön varaksi.
Joukko seuraapi sotahan,
Millä miekka lantehilla,
Millä Saksasta sapeli,
Millä seiväs suuremmainen,
Millä karsittu karanko,
Millä keihäs kauhistava,
Sääty surmaksi Jumalan.

Juudas pettäjä pahimpi
Aivan astuupi edellä.
Muita matkalla manaapi,
Neuvoi miehiä monilla:
"Koska kiinni tahtonette
Miestä muita viekkahinta,
Muistatte, usehin ennen
Karkasi käsistä kansan;
Minä teille merkin annan,
Silloin olkatte urohot
Aivan työssä toimelliset:
Sille jollen suuta annan
Pojjes viekätte visusti;
Vaan jos päästätte pakohon,
Minä siihen syytöin lienen."

Jopa joutuvat lähemmä,
Kryptimaata matkustavat;
Jesus astuupi etehen,
Kohta joukolta kysyyppi:
"Kunka kuljette urohot?
Ketä yöllä etsinette,
Mihin miekkoja vedätte,
keihäitä kantelette?"
Parvi vastasi pahimpi:
"Ketä etsimme, kysytkös?
Jesusta Natsarenusta."
Vakaisesti vastas Jesus:
"Minä mies sama olenkin."
Peljästy pahojen parvi,
Aivan hämmästy äkistä,
kaatui kylmäksi kedolle;
Eipä miekoista apua,
Tyhjä turva keihäistä.
Jesus jälensä kysyyppi:

"Ketä etsitte urohot?"
Sanovat samat sanansa:
"Jesusta Natsarenusta."
Jesus vielä vastaapi;
"Jopa ilmoitin edellä,
Minä olen, ottakatte,
Jos te minua mielinette,
Älkää näihin närkästykö,
Antakaa alallans' olla."

Juudas juonista kavala
Astuupi edes äkiste,
Pyrki luoksi Luojahansa,
Karkas kaulahan pyhähän,
Antoi suuta surmallista,
Huulta helvetin tavaista.
Piti tästä tunnettaman,
Luoja nähtämän likemmin!
Kuin oli antanut edellä
Merkin miehille pahoille.
Sanoi suusta viekkahasta,
Myrkky mielestä murisi:
"Terve tuttu Mestarini.
Armahin opettajani,
Surma tarjona sinulla,
Sotajoukko saatavilla:
Anna suutasi suloista,
Kaunis kaulasi ojenna,
Ennen kuin ero tuleepi;
Täm' on turva tuskan alla,
Mustan lohdutus murehen."

Luoja lausuupi sanaksi.
Herra vastasi vakainen;
"Mitäs Juudas juonittelet,
Puhut mies pahantapainen
Suulla surman Luojallesi,
Huulilla hikisen saunan."
Juoksi julmat juutalaiset.
Uljaat astuvat urohot,
Juoksit kiinni Jesuksehen,
Luojan kaulahan karasit,
Kädet köysillä sitovat,
Sormet nuorilla suloiset,
Käsivarret vaikeasti.
Lyökässä lujasti kiinni
Solmia syvälle solmi,
Ett'ei pääsisi pakohon.

Pyrki Pietari hädässä,
Uljaasti uros parahin,
Temmas tuimansa tupesta,
Raappas raudan kiiltäväisen,
Halkas maahan Malkukselta,
Korvan oikean osasi;
Ett'ei päähän ennättänyt,
Eikä otsahan osannut.
Soimas Jesus Siimonia,
Manas miestä rohkeinta:
"Pistä tuima tuppehesi.
Paina pamppusi pakohon;
Joka miekoilla meluupi.
Miekan kautta kaatuneepi;
Enkelit epälukuiset
Saisin suurelta Isältä,

Kuin olis tarves tappeluhun
Eli mieli miekkaisille."
Pani korvan konnan päähän.
Teki narrin terveheksi,
Palkiten pahan hyvällä.

Sitte soimas vanhimpia,
Että pappeja pahoja.
"Onko pappien asiat
Juhlan alla juoksennella,
Yöllä metsissä mehuta,
Eikö tarves temppelissä
Tehdä juhlan tarpehia?
Tulette minun tyköni,
Kiinni saadanne kysytte,
Vielä miekat valmistatte
Sekä seipähät sotahan.
Olenko minä missäkään
Työstä väärästä tavattu?
Miks'ette minua silloin
Ole kiinni ottanehet,
Koska kirkossa opetin,
Tutkistelin temppelissä?
Tämä hetki teillen kelpas,
Pahoillen pimeän valta."
Vaan ei juuttahat varone,
Tyhmät tottele tosia.

Luku X.

Jesuksen kärsimisestä Hannaksen ja Haifaksen tykönä.

Kulki siis köysissä Jumala,
Sitehissä suuri Luoja.
Onkos kuultu oudompata,
Surkeampata sanottu?
Kohta kansa kuljettaapi
Häijyn Hannaan huonehesen,
Kaifaksen apen kotia.
Näytti Hannas hampahansa,
Kiskoi pilkkahan kitansa.
Sitte Kaifaksen salihin,
Luoksi herran hengellisen,
Ylimmäisin arviosta,
Papin parvesta pahimman,
Kuss' oli kärmehten käräjä,
Kavalat ko'ossa kaikki.

Nousi parvesta parahin,
Taikka parvesta pahimpi,
Kaifas kaikkien seasta,
Kysyi kohta Jesukselta:
"Kenelt' on sinulla käsky,
Kusta oppisi otettu,
Saatuna sanat mokomat,
Joit' ei Abraham jutellut,
Eikä Mooses muistuttanut?"
Jesus vastasi vakainen:
"En ole salaa sanonut,
Enkä varkahin varonut,
Vaan julki olen jutellut
Kaiken kansan kuuluvissa,
Synagoogassa sanellut,

Todistanut temppelissä:
Mitä sä kysyt minulta?
Kysy muilta kuulioilta!
Kyllä mies hädässä hengen
Toisin taitaisi sanoa,
Kuin on ennen ilmoittanut,
Tehdä tyhjäksi totuuden;
Totuus on todistajissa,
Asia kaikki kuulioissa."

Sylkähti sydän vihasta
Kohta herran hengellisen,
Mies nurjaksi meneepi
Vastauksesta vapaasta.
Katsoi päältä palvelia,
Siinä seisova sivulla,
Näki herransa häpeän.
Iloksi pahan isännän,
Mieli herransa hyväksi [herransa mielihyväksi]
Antoi kohta korvapuustin
Ilman syyttä Jesukselle;
Alku juutasten lakihin!
"Pidä suusi pienempänä,
Älvös kiskoko kitaaasi
Luona herran hengellisen."
Punoitti pyhimpi poski
Korvapuustista kovasta;
Meidän poskemme punainen
Kosk' on viinasta vihanta.

Kohta tuodahan todistus
Vastoin Jesusta, viatta.
Kuin oli anonut itse.
Kaksi kaikista pahinta
Avasit sanoihin suunsa:
"Tämä Herran temppelitä
Maahan kaataa käkeepi,
Joka on käsin kudottu,
Vaivoin varsin valmistettu,
Kauvan aikaa jo alettu:
Jälleen tehdänsä jalomman
Ilman sormen saattamatta,
Käden päällä käyttämättä,
Kaikin päällä kolmen päivän."
Ei nä'y tämä todeksi,
Eikä kyllin kaipaukseksi
Luona herran hengellisen.
Itse parvesta isäntä,
Kaifas kaikkein seasta
Ylös nousi istuimelta
Korkeitten säärein päälle:
Kaapu silkkinen kahahti,
Kiilsi myssy kaunehimpi.
Leimahti leveä lakki.
Eipä entistä enämpi
Kysy kirkon kaatamista;
Näkyvät nämät vähäksi.
Alkoi uudesta asian:
"Kautta korkean Jumalan
Sekä suuren ammattini
Tunnusta tosi minulle.
Oletko Jumalan poika,
Kristus siunatun sikiä?"
Jesus vastasi vakaillen,
Sanoi suulla julkisella:

"Et usko tätä todeksi,
Vaikka suullasi sanelet,
Ennen kuin näet minua
Päällä pilvien tulevan
Voiman kanssa korkealla."

Kaifas kauhistui vihasta,
Kirotusta kiivahasta: [kiivaudesta]
Silkkiviittansa sivalsi,
Rikki kaapunsa reväisi.
Teki vaaksalta vakoa,
Sanoen sanoja näitä:
"Julkinen Jumalan pilkka
Tämän suusta suitseneepi;
Ei tarves todistajia,
Korvat kuulevat omanne."
Joukko yksiäänisesti
Kuuluttaapi kuolemahan.

Itse ilkeät isännät,
Paremmat ei palveliat,
Jotka Jesusta pitävät,
Paljon pilkkoa tekevät,
Ilman syyttä, Jesukselle:
Sylkevät pyhimmät silmät,
Voidit öljyllä omalla;
Korvapuustilla kovilla
Kuninkaaksi kunnioitit;
Silmät rievuilla sitovat,
Lyövät poskelle pyhälle.
"Jalopa sinä Jumala,
Kosk'et arvata osaja,
Kenen lyötynä kädellä,
Keltä kärsit korvapuustin."
Läksit juuttahat levolle,
Maata mielellä hyvällä,
Saatua Jumalan surman.
Aivan aamulla varahin.
Jälleen yhtehen tulevat,
Päättävät pahimman neuvon,
Väärän tuomion varustit:
Herran käydä kuolemahan,
Viattoman vaivan ala,
Ripustettaa ristin puuhun.
Loppu juutasten lakihin,
Päätös neuvohon pahahan!

Luku XI.

Juudaksen kelvottomasta katumuksesta ja häpeällisestä kuolemasta.

Juudas pettäjä Jumalan
Saa tästä surusydämmen;
Raha joutui raskahaksi,
Kääntyi huoleksi hopea,
Saatu surmalla Jumalan,
Verellä vakaisen Herran.
Tunnusti samalla suulla.
Jolla Luojan pettänyinä,
Työnsä tyhmäksi todisti:
Vaan ei löydä lohdutusta
Luona pappien pahinten.
Jätti tengat temppelihin,

Heitti Herran huonehehen,
Itse ulvos kiiruhtaapi.
Vaikka pääsi penningistä,
Ei pääsnyt pahasta työstä,
Vaikka kukkaro keveni,
Ei sydän sitä sulempi.
Viimein suuresta surusta,
Aivan ilman lohdutusta
Käypi sinne, käypi tänne,
Vaan ei löytäne lepoa:
Sylen siimoa sivalsi,
Köyttä kolme kyynärätä,
Sitoi oksahan ylähäs,
Pani puuhun korkeahan,
Solmes sormilla omilla,
Puolen nuoroa puneli
Kaksin kerroin kaulahansa.
Tahtoi vältteä surua,
Vasta vaiva alkaneepi;
Ruumis rippui korkealla,
Sielu painuupi syvälle,
Piinapaikkahan pahahan.
Huolen kanssa helvettihin.

Luku XII.

Jesus viedään hengellisestä oikeudesta maaherran Pontius
Pilatuksen etehen.

Juuttahat Jumalan kansa
Kiiruhtavat kiiruhusti
Ruomin raatihuonehesen,
Annoit ala Pontiuksen
Kansa kantehen kavalan.
Ei totelle temppelistä,
Jost' ei huovi paljon huoli,
Eikä juutasten la'ista,
Jost' ei tottele pakanat,
Vaan on keisarin verosta,
Esivallan arviosta:
"Tämä kansan häiritseepi,
Veron kielten keisarilta,
Pyrkien kuninkahaksi."

Pontius puheli paljon,
Kysyi kyllin Jesukselta,
Tutkiipi toden perähän,
Saapi vahvan vastauksen,
Tunteepi toden asian,
Eikä usko ollenkana
Kavalitten kaipausta.
"Ei ole tämä sanoma
Puolitiessäkään totena;
Muoto on miehellä mokoma,
Köyhä katsanto peräti."

Kansa vastaapi kavala:
"Älä katso kaunehutta,
Ylenkatso, ehkä köyhä,
Älä muotoa murise;
Täyttääpi tila sydämmen,
Kasvanut Galileassa:
Miehet karskit miekkaisilla,

Aina valmihit sotahan;
Arvaa aikoj' entisiä,
Aikakirjasi avaja:
Kosk' on loppunut kussakaan
Kapina Galilealaisten?
Ei ole yhdessä kylässä;
Saarnattu tämä sanoma,
Läpi maat' on matkustanut,
Kansan kaiken hämmentänyt,
Vaara tarjona todesti.
Jos ei estetä ajalla."

Luku XIII.

Jesus viedään Herodeksen etehen, pilkataan ja pois lähdetetään.

Pontius, pahoilla mielin,
Äkkäs juonet juutalaisten,
Kateuden katkerimman,
Vastoin Jesusta verisen;
Eikä vaivaisi viatta,
Eikä syyttä surmajaisi.
Koska kuuli mainittavan
Kasvaneen Galileassa,
Häijyn läänissä Herodeen,
Jok' oli silloin juhlan tähden
Jerusalmissa samassa;
Pyysi päästä Jesuksesta,
Verestä viattomasta,
Kohta luoksi lähdetääpi
Hullun huomahan Herodeen:
Eli vastatkoon edestä
Eli itse tuomitkohon,
Ajatteli itsellensä.

Herodes ihastui häijy;
Herran nähtyä hyvimmän,
Toivoi nähdänsä näkyjä,
Tunnustähdet tietääksensä,
Aivan kyllältä kyseli,
Vaan ei saanut vastausta.
Ulos viimeissä vetääpi
Pilkkahampahat pahimmat;
Sitte pilkaksi puetti
Valkealla vaattehella,
Käski kulkea takaisin,
Pojjes luoksi Pontiuksen.

Tästä ystävyys yleni
Kahden keskellä vihaisen,
Kahden viekkahan välillä;
Kosk' on kaivattu karitsa,
Lammas lyötynä viatoin,
Kettu koiralle sukua,
Korppi haukan heimolainen.

Luku XIV.

Pilatus tahtoo päästää Jesusta juutalaisten tavan jälkeen.

Herran tultua takaisin,

Pontius pahoin vihastui.
Kutsui juuttahat kokohon,
Papit parvehen pahimmat.
Sanoen vihan väessä:
"Mitä syytä soimaatte,
Viatointa vaivaatte?
En löydä minä ikänä
Tässä miehessä mitäkään,
Vaikk' olen tarkoin tutkinutkin
Kuulten korvien omainne;
Eipä löynnyt itsekkänä
Hengen vaaraa Herodes.
Teillä on tapa totuttu,
Vaikka kiitetty vähimmän:
Päästää päiväks pääsiäisen
Fanki yksi vallallensa:
Ilman syyttä surmaatte,
Monta päästätte pahoja.
Kumman kahdesta kysytte?
Tahi päästän Barrabahan,
Taikka Jesuksen taritsen?"

Papit pyörivät pahimmat
Kansan luona kielevästi:
Käski Jesusta kovasti
Anomahan ala surman.
Kansa kiisten kiittämätöin
Huusi aivan huikeasti:
"Ei tätä elohon tarves,
Ei tarves tätä elossa,
Päästä Barrabas pakohon,
Barrabas pane lepohon."

Pontius puheli vielä:
"Mitästä minä tekisin
Ilman syyttä Jesukselle,
Väärin Herran voidellulle?"
Kaikki kauheat parahdit,
Ulvois yhdestä kidasta:
"Ylös ristihin ripusta,
Pane puuhun korkeahan; —
Ristihin ylös ripusta,
Ala taivahan tasaisen."
Pilatus puheli vielä,
Ett'ei syyttä surmajaisi,
Lupas päästeä levälle,
Rangaistuna raskahasti,
Palaksi pahojen suiden.

Luku XV.

Pilatus antaa ruoskia Jesuksen ja tuomitsee kuolemahan.

Kansan huuto huikeimpi.
Poru pappien pahinten
Tukki korvat tuomarilta,
Pehmitti pahoin sydämmen;
Antoi vitsoa viatta,
Syyttä suomia pahasti:
Ruoski ruumihin verille,
Siniseksi seljän kaikki.
Huovi tempaapi hosutun,
Raatihuoneesen repeli;

Kaiken kansan katsellessa
Puettavat purppuralla,
Vielä kruunun valmistavat
Teit tuon orjantappuroista.
Ruoko kannettu kätehen,
Valmistettu valtikaksi.
Vielä polvella pahalla
Kumarsit kuninkahaksi:
"Terve juutasten kuningas,
Kaapu on sinulla kaunis,
Vielä kruunu kauneampi,
Aivan valtikka valittu."
Vielä silmät syljekselit,
Korvapuusteilla koetit:
"Ett'ei ol' öljyä lähellä
Voiteheksi kuninkahallen,
Eikä tykkejä turulla
Kuninkaallen kunniaksi,
Ota nyt tämä hyväksi."

Pontius pani pahaksi,
Vaivasi suru sydämmen,
Tuopi Jesuksen turulle,
Ulvos uksesta isosta
Nähdä pappien pahojen.
Jesus astuupi etenen
Kaaupun kanssa purppuraisen,
Kruunun orjantappuraisen,
Vesiruoko-valtikaisen.
Pilatus sanoi surulla:
"Katso häntä julma kansa.
Ota vaari ihmisestä,
Kuink' on piinattu pahasti,
Ilman syyttä suomittuna!"
Ei täytä tämä sydäntä
Aivan pappien pahojen,
Vanhan virtensä aloitit,
Murhalaulunsa murisit:
"Ylös ristihin ripusta,
Pane puuhun korkeahan!"
Vaan Pilatus vastaeli:
"Ottakaa omin käsinne,
Ristihin ripustakatte;
En tiedä minä mitäkään
Tässä miehessä tohua."
Papit vastasit pahimmat:
"Meillä on laki lujempi,
Käsky kaikkivaltiahan,
Kiinnittävä kuolemahan.
Että itsensä tekeli
Jalon pojaksi Jumalan:
Vaan jos päästät vallallensa
Sana saapi keisarille,
Kaipaukset kaiken muodon;
Ei se kuule keisaria,
Kuin pyrkii kuninkahaksi."

Viimein vaipuisi Pilatus
Kansan kauhean edessä,
Istui kohta istuimelle
Tuomiota tuottamahan,
Päätöstänsä päättämähän;
Sai vielä sanan kotoonsa,
Varoituksen vaimoltansa,
Ett'ei Kristusta enämpi

Viatointa vaivajaisi,
Eikä hurskasta hosuisi.
Ehkä esteli monilla
Saa ei matkahan mitäkään;
Väärän tuomion tekeepi,
Päättääpi pahoin asian,
Antoi Herran kuolemahan,
Surman alle suuren Luojan
Kansan mielen nouteheksi,
Pelkäs keisarin vihoja.
Teki Juudaan tunnustuksen,
Katumuksen kelvottoman,
Kätensä pesi vedellä;
Sokaisi sydämmen synti.
Omantunnon tahraeli!

Luku XVI.

Jesuksen matkasta Golgatahan.

Kosk' oli tuomio luettu,
Väärä neuvo vahvistettu,
Pahoin päätetty asia,
Sattuvat sotaurohot
Ilon kanssa Jesuksehen,
Ilon vaikka ilkeimmän;
Pojjes kaapun purppuraisen
Kiskoit, ruumihin kivulla,
Antan oman pukunsa.
Kohta ulvos kiiruhusti
Kuljettavat kuolettaansa,
Surmatansa surkeasti,
Ristin päällä piinatansa.
Itse kantoi kuolemansa,
Vaipui ruumis ristin alla,
Notkistuit pyhimmät polvet.
Sotamiehet saavat kiinni,
Työstä tullessa tapasit,
Siimonin sivuuvat tiellä,
Kyreneuksen käsikit,
Vaadit kanssa kantamahan
Puuta Jesuksen jälissä,
Jesusta avittamahan;
Ett'ei tiellä ennen kuolis,
Ennen vaipuisi välillä,
Välttäis pilkkoja pahinten
Ristin päällä rippuissansa.
Käypi Siimoni surussa,
Ylen mielen matkustaapi;
Huovi pilkkana pitääpi,
Ollessa Jesuksen apuna.

Vielä seuras suuri joukko.
Suuri kansa kaupungista.
Jotka suuresti surevat,
Valittavat vaimot varsin,
Paljon itkevät perässä
Onnen tähden onnettoman.
Jesus oikein opetti,
Sanoi suulla rakkahalla:
"Mitä itkette minua?
Itkekätte itsienne
Että lastenne ylitse;

Oma onnenne pahempi:
Vits' on joutuva Jumalan,
Rangaistessa aivan raskas,
Silloin täytyypi sanoa,
Surusuulla surkutella:
Onnelliset lapsittomat,
Hedelmättömät hyvimmät,
Jotk' ei kohdut kantanehet,
Eikä rinnat ruokkinehet.
Antaneet nisät imeä.
Vielä suuresta surusta
Saaneepi moni sanoa;
O te vuoret, kaatukatte,
Kukkulat kukistukatte
Meidän päällemme pakossa,
Onnen peitoksi pahimman,
Varjoksi Jumalan vitsan.
Vaan ei vuorista apua,
Turva tuskan kukkuloista,
Suuri on suru tuleva,
Raskas kaiken kansan päälle,
Ett'ei liene ennen kuultu
Surkeutta suurempata,
Niin on vaivoa veristä."

(Syntyvä suku surulla
Tätä tutkiipi todesta;
Esimerkiksi eteemme
Tämä paikka pantu ompi,
Tähden syntien syvien,
Julkisen Jumalan pilkan.
Tuli kiinni tuorehessa,
Viha nähty viinapuussa!
Kuinkas kuiva säästetähän?
Viatoin on vaivan alla
Piinassa Jumalan poika!
Eikö siis pitäis enemmän
Suku syntinen samoa
Aivan saada ansiosta?)

Luku XVII.

Jesuksen ristinnaulitsemisesta ja Pilatuksen päällekirjoituksesta.

Näitä tiellä tutkiessa,
Matkallansa muistuttaissa,
Jopa joutuivat lähemmä
Surmapaikkaa suruista,
Golgataksi kutsuttua:
Kaksi muuta kumppania
Surmaan seuraavat suruiseen,
Kanssa Luojan kuljetettiin.
Koska saavat Golgatahan,
Ensin juoda annetahan
Etikkata äitelätä,
Siemeys sapen sekaista;
Mustan lohdotus murehen,
Viinall' eipä virvoiteta,
Kallihilla kostuteta,
Ehkä muutoin annetahan
Pahimmille murhaajille,
Eipä juoda suuren Luojan,
Joka viinan valmistanut,

Sääntynyt ihmisten iloksi.

Ristin pystöhön panevat,
Surmapatsaan paiskajavat,
Johon Jesus naulitahan,
Käsi kiinni kumpainenkin,
Sääret sorkeat sidotut
Naulan kautta katkerasti
Puuhun piinalla kovalla,
Veri vuotaapi viatoin,
Naulan tiestä tiukkuneepi,
Kutta viina viinapuusta,
Öljy puusta puhtahasta.
Kaksi muuta kahden puolen
Ripustettu ryöväriä,
Luoja keskellen tuettu,
Pantu joukkohon pahojen,
Kuin pahin pahantekiä
Parven uitto ilkeimmän.
Vaikka vaivassa kovassa
Piinan alla ankarimman,
Ei sanoin pahoin sanele,
Eikä kosta kysyne:
Sanoi suulla armahalla
Aivan kerran ensimmäisen:
"Armahin minun Isäni,
Anna vielä antehiksi
Sokeimman kansan synti
Ei tiedä mitä tekevät
Totutusta tyhmydestä."

Päälle ristiä Pilatus
Kirjoittaapi kiiruhusti
Toden ratki tunnustuksen,
Tällä kuuluvan tavalla:
"Kuka kulkenet ohitse
Surman paikan tain sivutse,
Älä kulje kiiruhusti,
Ennenkuin tämän lukenet:
Tässä puussa piinattihiin,
Ilman syyttä surmattihiin
Jesus juutasten kuningas,
Natsarenius nuhtetoinen."
Tämä kirja kirjoitettiin
Kolmin kielin kuuluisimmin;
Oli alku hebreaksi,
Että kreikaksi enetty,
Latinaksi loppu tehty.
Juuttahat panit pahaksi,
Käskit käätä kirjoitusta,
Tehdä toisella tavalla,
Sääteä sanoilla näillä:
Tämä tahtoi juutalaisten
Kutsuttaa kuninkahaksi.
Pilatus puhui lujasti:
Itse tietänen tekoni,
Mit' on kerta kirjoitettu,
Sit' ei tarves toisin käätä.

Luku XVIII.

Jesuksen pilkasta ja ryövärin kääntymisestä.

Rippui Jesus ristin päällä,
Aivan ilman vaattehitta,
Vaikka kaikki vaatettaapi.
Sotamiehet murhalliset
Ahneudest' aivotusta
Vaattehet vakaisen Herran
Kohta keskensä jakavat,
Otit neljähän osahan;
Hamehesta arvan heitit,
Ett' oli umpehen kudottu.
Vaan eipä tämä tapahdu
Sotamiesten suosiesta,
Jo oli ennen ennustettu
Herran hengeltä pyhältä;
Jaoit valjut vaatteheni,
Anoit arvalla hamehta.

Äkkäs Jesus äitiänsä
Alla ristin armotoinna,
Että äkkäsi Johanneen
Suruissansa seisomassa,
Sanoi ensin äitillensä:
"Vaimo vaikene surusta,
Katso poikaas parasta:
Nyt minä sinun sovitan
Jalon haltuun Johanneen."
Lausui koht' Johannekselle:
"Ota vaari äitistäsi."
Siitä hetkestä samasta
Jalo ottaapi Johannes
Herran äitin holhotansa.

Kansa katsoi kauheamman, [?]
Vielä pilkkasi pahasti,
Väänsi päätänsä vihasta,
Kovin hammasta kiristi:
"Taikos Herran temppelitä
Maahan kaatoa käkeepi?
Vaan sitte päällä kolmen päivän
Toisen jällensä tekeepi?
Jos olet Jumalan poika
Alasastu ristin päältä!"
Papit paljolta häväisit,
Kirjamiehet kylleksensä:
"Muita avittaa osasi,
Miks'ei auta itseänsä?
Jos on juutasten kuningas
Alas puusta astukohon,
Siitä tiedämme todeksi,
Ompiko Jumalan poika;
Piinapuusta päästäköhön,
Jos Hän huoliipi hänestä."
Sanovat sitä samaisia
Sotamiehet suunnattomat,
Verimiekat mielettömät,
Muiden mielen nouteheksi:
"Jos olet juutasten kuningas
Miks'et auta itseäsi?"

Kohta toinen kumppanista,
Ristin päällä rippuvista,
Aivan surmassa samassa,
Kiskoi pilkkahan kitansa,
Avas suunsa suunnattoman:
"Auta Kriste itseäsi,

Murhe meistäkin pitääös,
Jos on oikea nimesi."
Toinen toimelta parempi,
Puolell' oikeall' oleva,
Kunnotointa soimas kohta:
"Eikö aika astuakses
Pojjes tieltä tyhmimmältä
Jalon pelkohon Jumalan?
Itse olet surmassa samassa;
Meidän oikea osamme
Töiden palkaksi pahinten;
Ei tehnyt tämä pahoja,
Eikä väärin viekastellut."
Sanoi sitte Jesukselle,
Lausui suurella surulla,
Kuiten toivolla todella,
Uskon kanssa kaunehimman:
"Herra aivan armollinen
Muista syntistä minua,
Koska kuljet kunniahas
Astut vahvaan valtahasi."
Jesus aivan armahasti
Sanoi suulla lempeällä:
"Vakaisest' sinulle vannon
Uskos puolesta parahan,
Ennen ehtoota tän päivän
Olla saanet ilmeisessä
Paratiisin pauhinassa,
Minun kanssan' kunniassa."
(Tunne tästä syntis-parka
Avaruus Jumalan armon!)

Luku XIX.

Auringon pimenemisestä ja Jesuksen kuolemasta.

Ehkä juuttahat iloitsit,
Paha parvi pauhajaapi
Surmasta suloisen Herran,
Luojan piinasta parahan:
Kärsi kuitenkin kaikki luonto,
Alla tuskan taivahatkin.
Itse armas auringoinen
Katsoi päälle korkealta,
Muutti muotonsa parahan,
Kasvons' pian pojjes käänsi
Luojan surmasta surussa,
Aivan hämmästyä äkistä,
Sanoi suulla surkealla:
"Kussas on ilo enämpi,
Kosk' on Luoja kuolemassa?
Pitäisikö paisteheni
Laskeman mun lempeimmän
Päälle kansan kelvottoman?"
Pani pojjes seppelinsä,
Riisui puhtahan pukunsa,
Surumanttelin sivalsi,
Peitti silmänsä punaiset.
Paksu pistääpi pimeä
Kohta kaiken ilman alla
Kokonansa hetkee kolme.

Itse kaiken ilman Herra,

Hetki yhdeksäs kun joutui,
Huusi suurella humulla,
Kutta kosket korkeimmat,
Vieryvät vedet väkevät,
Aallot paljon pauhajavat,
Hebreaksi huutaneepi:
"Eli, Eli, lanun' asabtan'!"
(Se on suomeksi sanottu:
"Jumala, joka minulla
Ain' ennen olit apuna,
Miksis viskasit vihasi,
Ylenannoit armostasi
Aivan, aikahan kovahan?")

Armas aurinko havaitsi,
Kuuli huudon huikeimman,
Kohta kääntyypi takaisin,
Temmas puhtahan pukunsa,
Pian päällensä pukeepi,
Antaapi alas näkyä
Paistehensa puhtahimman;
Tahtoi tehdä kunniata,
Tuoda Luojan lohdutusta.

Kansa kaikissa sokea
Väärin kääntääpi vihasta
Selkeät sanat Jumalan,
Kohta lausuupi luvatoin:
"Eliasta etsineepi,
Anoopi hänelt' apua
Pojjes puusta päästäksensä."

Luoja lausuupi sanaksi,
Vielä sitten viidenneksi:
"Janosta minä jakoan,
Pakahdun palavuudesta."
Astia oli lähellä
Pantu täytehen peräti
Etikkata katkerata.
Kohta parvesta pahimpi,
Aivan kaikista kavalin,
Otti sienen saatavilta,
Täytti täytehen peräti
Etikalla karvahalla,
Isopilla ympärinsä,
Puuhun pitkähän paneepi,
Eli ruokohon asetti,
Ylös nosti Jesukselle,
Janohonsa juoda käski.
Toiset pilkalla puhuvat:
"Annas kutsua:
Kuska ehtiipi apuhun
Pojjes puusta päästämähän!"

Kosk' oli ottanut etikan,
Juonut juotavan väkevän,
Sanoopi sanaksi vielä,
Lausui kohta kuudenneksi:
"Tämä määrä täytettynä,
Vitsa kärsitty vihainen,
Läsnä loppu ennustusten,
Puhuvaisten piinastani."
Huusi vielä huikeasti,
Kajahutti korkeasti,
Sanoi vihdoon viimeiseksi:

"Aika, armahin Isäni,
Tehdä loppu tuskastani,
Heitän henkeni kätehes,
Annan sieluni sinulle
Suloisehen suojeluksees."
Kohta päänsä kallistaapi,
Laski sielunsa lepohon.

Luku XX.

Tunnustähdistä Jesuksen kuoleman jälkeen.

Kohta Luojan kuolemasta
Ilmestyit isot imehet,
Tunnustähdet temppelissä,
Menot maassa muisteltavat,
Kuuluvaiset kallioissa,
Kuopissakin kuollehitten,
Että itse ihmisissä.

Tehty temppeli Jumalan
Kaupungissa kuuluisassa,
Sangen suuri Saalemassa
Eri kolmehen osahan:
Esihuone ensimmäinen,
Kusta kansa katseleepi
Pyhää Herran palvelusta,
Täss' oli vaskinen valettu
Altari alinomainen
Pesinastia alati.
Toinen paikaksi pyhäksi
Kutsuttihin, keskimmäinen
Paikka Herran palveluksen,
Joka päivä päätettävän:
Täss' oli kullasta kovasta
Uhrialttari alati,
Pöytä leipien pyhien,
Jalka kynttilä jaloimpi. [Kynttiläjalka]
Kolmas kaikkia pyhimpi,
Pyhin paikka palveluksen:
Ylimmäinen pappi yhden
Kerran sai sisällen käydä
Vuosikaudess' yksinänsä,
Veren uhras vielä sitte
Jalon uhriksi Jumalan,
Kansan syntien edestä
Että syntien omainsa.
Liiton arkki, armoistuin,
Sauvuastia suloinen
Oli täss' alinomati.
Ett'ei kaikki katselisi
Pyhää Herran palvelusta,
Asunnoita astaitsisi
Juuri korkean Jumalan,
Seinä silkinen etehen
Pantu puolipurppurainen:
Salaisuuden suuren kätki,
Ett'ei ollut vielä ilmei,
Avoi portti autuuden.

Vaan koska Jumala kärsi
Kovan kuoleman käsissä,
Seinä silkinen surusta,

Esirippu itsestänsä
Kahtia keskeltä repesi;
Pyhä paikka paljahana,
Ovi autuuden avoinna.
Vielä maatkin, manteretkin
Itse kaiken ilman pohja
Luojan surmoa sureepi,
Vapiseepi vaikeasti,
Sangen hämmästy surusta,
Tahtoi painua peräti
Pojjes päältä patsastensa,
Kaataa muurit korkeimmat,
Hyvät huonehet hukata.
Vielä kalliit kovimmat,
Joit' ei kisko kirvespohja,
Ei särje sepän vasara,
Pistäne terävät piikit,
Murheen tähden murtunevat,
Pelvosta pakahtelevat,
Tuskan tähden halkeavat;
Kosk' on Luoja kuolemassa,
Kulmakivi on kumottuna,
Hengen kallio hakattu,
Muut kaikki murehen alla.
Vielä kuopat kuollehitten.
Haudat Herran kutsuttuiden
Ei pysy enämpi kiinni;
Itsestänsä aukenevat,
Kiiruhtavat katsomahan
Tätä ilmaista ihmettä!

Päämieskin, pahalla mielin,
Katsoi päälle katkerasti;
Että huudolla erisi,
Henkens antoi äänekkäänä.
Muisti merkit verrattomat,
Tästä tunteepe totuuden,
Sanoi suulla surkealla:
"Työ on tehtynä tänä'än,
Miestä vastoin vaarallinen,
Veri kastettu viatoin,
Pantu syytöin surman ala!
Sen minä todeksi tiedän:
Hukattu on hurskas Herra,
Piinattu Jumalan poika;
Ei ole nämät imehet
Merkit miehen laitettavan!"

Sotamies samalla suulla,
Joll' oli pilkkoa puhunut,
Tyhmän työnsä tunnustaapi.

Pahan pilkkansa katuupi.
Vielä joukko joutilasten,
Kansan päältä katsovaisen,
Ei saata ulos sanoa,
Häpeästä hämmästynyt;
Ottaapi oman kätensä,
Rankaiseepi rintapänsä,
Soimaapi sydänt' omaansa;
Kohta kääntyyppi kotia
Mielell' sangen surkealla.

Luku XXI.

Ryövärein luiden rikkomisesta.

Vaan ei julmat juutalaiset,
Parvi pappien pahimpi,
Eikä kiukku kirjamiesten
Huoli merkistä mitäkään:
Joilla rinta raskahampi
Kuin on multa maan sisällä,
Syntinen sydän kovempi
Kuin on kalliot kiviset,
Enämmin sokeat silmät
Kuin on kirkon patsahilla.
Juoksit joukossa kamalat
Pontiuksen porstuahan,
Maan herran majan sijalle,
Sanoivat sanoilla näillä:
"Juhla joutuupi likemmä,
Pääsiäinen päälle saapi.
Ei pidä pahantekiät
Rippumahan ristin päällä
Ison' juhlanan Jumalan!
Anna luut luhoksi lyödä,
Että henki ennen lähtis."
Saatua lupasanoman
Verimiekat mielellänsä
Ristin tykö rientänevät,
Kiukkuisesti kiiruhtavat;
Lyövät luihin ensimmäisen,
Sekä toista toukkaisevat,
Sääret särkevät peräti,
Käsivarret katkaisevat.
Koska katsovat lähemmä
Näit he Herran hengetöinnä.
Ei he luita liikuttane,
Täytyi jäädä terveheksi.
Suuren suosioist' Jumalan.
Karkas yksi keihäällänsä
Herran kylkehen kovasti,
Rikkoi ruumihin pyhimmän.
Avaralta auki laski,
Vaikk' ei luita liikuttanut:
Josta juokseepi jokena,
Viljalta veri punainen,
Vielä vettä runsahasti,
Joss' ompi salaus suuri!

Luku XXII.

Kristuksen hautaamisesta.

Joosefi jalo tuleepi,
Arimathiass' asuva,
Raatiherra rauhallinen,
Rikas riistasta peräti,
Kunniasta kuuluisampi,
Herran pelvossa parahin,
Eikä ollut mielistynyt
Työhön toisien tyhmimpähän.
Oli itse kanssa ollut
Jesuksen opetuslapsi,

Vaikk' ei ennen ilmoittanut.
Tahtoin vältteä vihoja
Julmimmitten juutalaisten.
Vaan ei nyt enämpi huoli,
Suru saatti rohkeaksi,
Murhe Herran ruumihista.
Pyrki luoksi Pontiuksen,
Anoi aivan rohkeasti,
Herran ruumista rukoili,
Alas ottaansa aneli
Haudataksens' hartahasti.
Tästä Pontius peräti
Imehteli itsellensä,
Kuin jo kuuli kuolleheksi,
Sielun poijes siirtyneeksi.
Päämiestä puhutteleepi,
Tutkiipi toden perästä;
Kuin tunki toden asian,
Antoi ruumihin anotun.

Liinavaatteen valitun
Osti Joosefi jaloimman,
Millä mietti kaunistaansa
Herran ruumista hyvimmän.
Sillä hetkellä samalla
Toinen kumppani tuleepi,
Nikodemus noudattaapi,
Jok' oli ennen yöllä ollut
Jesuksen opetuslapsi,
Tutkein tietä autuutehen;
Vaikk' ei tohtinut eläissä
Itseänsä ilmoitella,
Kuiten kuolleesen kajoopi.
Mitan tuopi mirramia,
Aloeeta aivan paljon.
Sata naulaa näin sekaisin
Panit, ruumihin pyhimmän
Puettivat puhtahalla,
Liitit liinan kallihimman,
Että yrttejä paraita,
Jälkehen tavan totutun.

Hauta vaivalla hakattu
Korean kallion sisähän,
Jalon Joosefin varalla,
Ehk'ei ennen haudattuna
Tähän kuollutta ketäkään;
Siihen Jesuksen sioitti
Tähden juhlan joutuvaisten;
Vahan suuren, vaivoin varsin,
Kiven korkean vetävät,
Asetit oven etehen,
Itse kulkevat kotia.

Luku XXIII.

Haudan vartioista.

Ei lopu juonet juutalaisten,
Villitty viha vähene;
Ehkä saavat surman ala,
Vielä kuollutta vihaavat,
Haudattua hakkelevat

Pilkkakielellä pahalla.
Jälleen kulkevat ko'ossa
Pojjes tykö Pontiuksen,
Pilkkakurkulla puhuen:
"Suuren kunnian sinulle
Annamme alinomati
Tähden työn tain toimellisen
Että kuulit kaipaukset
Vastoin miestä mieletöntä,
Annoit käydä kuolon ala
Palkaksi pahimman pilkan;
Saatit rauhan rakkaamman
Pojjes poistaen kapinan:
Vaan ei vaara vielä kaikki,
Saanut loppua sekoitus:
Muistamme, seassa muiden
Sanonehen suunnattoman
Vietteliän viekkahimman:
Päivän kolmannen perästä
Minä itseni ylönnän
Ilon kanssa kuolemasta.
Anna aikaisin varoa,
Varjele hauta vartioilla
Aamuhun samahan asti,
Kokonansa kolmantehen;
Ett'ei yöllä tietämättä
Ottaisi opetuslapset,
Miehet kaikissa kavalat,
Varkahin vetäisi pojjes,
Kääntäis kaiken kansan mieltä
Sanoin: suurella ilolla
Ylös karkas kuolemasta.
Tulisi tavalla tällä
Villi viimeinen pahempi,
Kuin on ollut ensimmäinen."
Pontius puhuupi jälleen,
Vakaisesti vastanneepi:
"Siin' on hauta hallussanne,
Vartioitkatte visusti."

Ilkeät ilosydämmin
Valmistavat vartioita:
Panin keihähät kätehen,
Sekä peitset piikilliset,
Vyötty suolille sapelit,
Vaan ei vielä vartioita
Usko aivan rohkeasti
Julma joukko juutalaisten,
Ajattelit itsellensä:
"Elikkä uni tapaapi,
Eli viekkaus vetääpi."
Vahan kiinni vahvistavat,
Sinetillä suuren paaden,
Olevan ovella haudan.
Herra levossa lepääpi
Kiukkuisien kiljuessa.

Luku XXIV.

Jesuksen helvettiin alasastumisesta.

Koska joutui kolmas aamu.
Herra henkensä takaisin

Ottaapi Isän kädestä.
Kulki kuoleman kujilla,
Hiitten vainiot vaelsi;
Paha paikka hämmästyypi
Kulkiessa kaikkein Luojan,
Paiskas porttinsa lujasti,
Ovet lukkohon osasi,
Sois ei pääsevän sisälle,
Pahoin pelkäs valtaansa.

Jesus astuupi lähemmä,
Liki linnoa pirujen.
Potkaisi leveän portin,
Paiskas maahan pihtipielet:
Lukko koht' lumehen lensi,
Naulat tuiskuvat tulehen,
Salvat liekkihin samahan:
Tarttui kiinni kahlehisiin,
Kiinni pannansa pahoja;
Pani konnat kahlehisiin,
Häijyn helvetin hajotti,
Ett'ei taitane enämpi
Omin mielinsä mitäkään
Tehdä Herran tultaville.
Jalon lapsille Jumalan.

Vapisi pahimpi paikka,
Hiiden patsahat hikosit,
Koska kulki kaunis Luoja,
Näytti voittonsa vakaisen
Että voimansa väkevän.

Luku XXV.

Kristuksen ylösnousemisesta kuolluista.

Kulki Jesus kunnialla
Ylös haudasta ilolla,
Astui voimalla omalla.
Aivan armas auringoinen,
Aivan aamulla varahin
Kiiruhtaapi kiiruhusti
Ilomielin katsomahan
Voittoa vakaisen Herran.
Kuin oli saattanut surulla,
Murhevaattein maahan vienyt,
Jälleen tullessa takaisin
Vastaan ottaapi ilolla.

Sanan saattaja Jumalan
Enkeli edestuleepi,
Alasastui taivahasta,
Otti pois kiven ovelta,
Paaden poijes vierittääpi,
Jätti paikan paljahaksi;
Repesi sinetti rikki,
Murtui merkki juutalaisten.
Itse päälle istuneepi
Kirkkahassa kunniaassa,
Jonk' olit kasvot katsannolta
Pitkäisen tulipunaiset,
Valkeimmat vaattehetkin
Paljon lunta puhtahimmat.

Maa järisi mielellänsä,
Vuoret hyppäsit ilosta.
Pahat vartiat vapisit
Nähtyä nämät asiat;
Pääsit keihähät kädestä,
Poijes piikitkin putosit;
Jesus liikkui, maa järisi,
Vartiain sydän värisi,
Pelvosta pakenit poijes
Kiiruhusti kaupunkihin;
Ilmoitit asian kaiken,
Papeille sanoit pahoille.

Seura silmistä sokea,
Papit aivan paatunehet,
Ei sulje sydämmehensä,
Eikä tarkoin tutkistele,
Oma arvio enemmän
Maksoi luona murhamiesten,
Kuin tai tiettävä totuus.
Paljon pistävät rahoja
Sotamiehille mitatta,
Varoittavat vielä sitte,
Ett'ei kellen ilmoittaisi
Eikä tiettäväks' tekisi;
Sanoisit samana yönä
Miesten ollessa unessa,
Vartioiden vaipununna,
Ottaneen opetuslasten,
Tietämättä temmannehen,
Poijes vienehen visusti,
Niinkuin jo edellä ennen
Kaunistit kavalan neuvon.
"Mutta jos tämä tulee
Puhe tietoon Pontiuksen,
Ilmei saanee asia,
Meidän suurempi surumme,
Lepytämme lempeästi,
Sovitamme suosiolla
Maan vanhimman lain vakaisen."

Huovi ottaapi hopean,
Vartia valetun vasken,
Poijes peittääpi totuuden.
Kulta kurkkuhun takistui,
Huokureikähän hopea.
Käypi kuitenkin sanoma
Tästä työstä tiettäväksi,
Kaiken kansan ympärinsä,
Huhu joka huonehessa,
Joka nurkassa julistus.

Monta mennyttä pyheä,
Kauvan maannutt' maan povessa,
Joiden haudat halkesivat,
Kosk' oli Jesus kuolemassa,
Rippui ruumis ristin päällä,
Nousevat nyt, noudattavat
Ilon kanssa kaunehimman;
Eipä kulje yksinänsä
Voiton kuuluisa kuningas,
Seura suuri taivahasta,
Enkelit epälukuiset
Otit vastahan ilolla,
Niinkuin ennenkin iloitsit

Syntyessä suuren Luojan:
Toiset tuonelta tulevat,
Matkustavat maan povesta,
Kuljit kuulu kaupunkihin,
Kussa kohta ilmestyvät.

Luku XXVI.

Vaimoin haudalla käymisestä.

Sinä aamuna samana
Vaimot nousevat varahin,
Jotka Jesusta eläissä
Olit ennen seurannehet,
Surman nähnehet surulla:
Voitehia valmistavat,
Paljon yrttiä panevat,
Luojan hautoa hakevat.
Tahdoit tehdä voitehilla
Luojan ruumista lujaksi
Totutun tavan perästä.
Suru saapi tiellä kiinni,
Murhe matkalla tapasi;
Muistavat kiven kovimman
Haudan suulle siirretyksi;
Särkeepi suru sydämmen,
Kuka kiven kuljettaisi,
Ottaisi oven edestä?

Koska katsovat likemmä,
Löytävät lykätyn pojjes,
Ilon kanssa kiiruhtavat,
Kuopan kulkevat sisälle,
Ei löydä Luojoa levossa,
Pois oli ruumis rakkahimpi.
Aivan äkkäsit äkistä,
Näit he kaksi nuorukaista
Kiiltävässä kunniassa,
Valkeilla vaattehilla,
Pelvoissansa katselevat.
Neuvoit näitä nuorukaiset,
Käskit enkelit iloita:
"Ei ole huolta hämmästyä,
Pakko peljätä mitäkään:
Tiedän teidän etsivänne
Jesusta Natsarenusta,
Ristin päällä piinattua.
Mielell' miks murheellisella
Elävätä etsinette
Näissä kuolluitten kodissa?
Ei ole enämpi täällä
Asunnoilla ahtahilla,
Jo nousi ylös ilolla.
Niinkuin ennusti edellä.
Katsokaa sia kuhunka
Herra pantihin parahin.
Menkää mielellä hyvällä
Ilmoittain opetuslapsill',
Puhukatte Pietarille,
Semmenkin nyt Siimonille:
Herra haudasta heräsi,
Tahtooopi edellä teidän
Kulkea Galileahan,

Siellä saanette ilolla
Itse katsella enemmän!"

Vaimot kohta kulkemahan,
Erisit ilosydämmin,
Vaikka puolin pelvoissansa,
Pojjes haudalta pakenit
Aivan tykö yhdentoista;
Oli mieli ilmoitella,
Saattoa tämän sanoman.
Ei usko opetuslapset,
Pidit turhana puhenna.
Pyrki Pietari hädässä,
Sekä juokseepi Johannes
Tykö kuopan kiiruhusti:
Eivät löydä Luojoansa,
Hikiliinat löytänevät,
Siinä kanssa käärinliinan,
Eri käärityn kokohon.

Luku XXVII.

Jesuksen ilmestyksistä jälkeen hänen ylösnousemisensa.

Itse Jesus ilmestyyppi
Opetuslapsille omillen
Sinä päivänä samana
Viisi kerta juur' visusti,
Muulloin muodolla monella.

Näytti itsensä esinnä
Marialle Magdalasta,
Koska seisoen surulla
Läsnä haudan huokaileepi,
Aivan itkeepi ilotoin.
Koska katsoopi takansa
Löysi Luojan seisomassa,
Eikä tiedä Jesukseksi.
Lausui Luoja laupiaasti:
"Mitä sä valitat vaimo?
Mitä itkien murehdit,
Ketä etsit onnetoinen?"
Luuli Maria lujasti
Isännäksi yrttitarhan,
Sanoi suulla surkealla:
"Löydä en Luojaani levossa,
Pois un vietynä peräti.
Enkä tiedä kusta etsin,
Jos olet ottanut isäntä,
Toiseen siirtänyt siahan,
Niin sano sama minulle,
Että ottamaan menisin."
Jesus mainitsi: "Maria!"
Tuli tästä tuttavaksi.
"Raboni rakas", sanoopi,
Se on; "suotu Mestarini."
Jesus vaimoa varotti:
"Älä sä satu minuhun,
Sano vaivain veljilleni:
Aika on minulla mennä
Tykö armahan Isäni,
Ja myös teidänkin Isänne,
Joka on minun Jumalain,

Että teidän armollinen."
Täm' on Magdalan Maria,
Jost' oli Jesus perkelettä
Seitsemän ulos ajanut:
Ensimmäisnä ilmoittaapi
Tälleen itsensä elävän.

Sitte Jesus ilmestyypi,
Tiellä vaimoille vakaille,
Koska kulkevat takaisin,
Vieden voidetta kotia,
Haudan luota lähdettyä:
Näitä tiellä tervehtääpi.
Käski saattoa sanoman,
Viedä tykö veljiensä:
"Kulkekoot Galileahan,
Siellä minua nähdä saavat."

Sitte Jesus Siimonille
Erinänsä ilmestyypi.
Sitte jälleen kahden kanssa,
Jotka kulkevat kylähän,
Emausta etsimähän,
Tiellä pitkältä puhuupi,
Aivan oikein opetti.

Viimein näkyi viidenneksi
Illalla yhdelletoista,
Kuin oli Tuomas kulkevilla,
Muut olit ko'ossa kaikki:
Kussa pelkäsit kovasti
Vihan julmain juutalaisten,
Ovet sulkevat surusta,
Lyövät lukkohon lujasti.
Jesus itse ilmestyypi,
Tuttavasti tervehtääpi,
Sitte soimasi siveesti
Epäuskoa urosten.

Päivän kahdeksan perästä
Jälleen etsiipi omansa,
Tunsi Tuomaskin totuuden,
Havaitseeppi Herran haavat.

Näkyi sitte seitsemälle
Kalamiehelle merellä,
Jotka verkkoja vetävät,
Työtä hukkahan tekevät,
Ennen kuin apuhun ehti,
Itse Jesus ilmestyypi
Aivan aamulla varahin,
Täytti verkot viljan kanssa;
Jalo kuuleepi Johannes
Väkevimmän Herran voiman.
Sitte Jaakobi jaloimpi
Erinänsä nähdä saapi;
Vielä sitte veljeksiä
Viimeissä satoa viisi
Aivan yhdessä näkeepi
Sillä vuorella samalla,
Jonka Jesus itse määräs.

Jesuksen ylösastumisesta taivaasen.

Koska päiviä peräisin
Neljäkymmentä näkynyt,
Omillens' oli ilmestynyt,
Aivan muodolla monella,
Näytti itsensä elävän,
Opetti sanoill' useilla,
Otti yhtehen omansa
Ylähälle vuoren päälle,
Kalliolle korkealle,
Ölly- mainittu mäeksi,
Paikka kutsuttu Bethania. —

Siinä siunasi omansa.
Ja myös lohdutti lujasti,
Kohta erkani edemmä
Suruissansa katsovaisten,
Astuupi ylös äkistä,
Kulki kohden korkeutta.
Teki pilvi palveluksen,
Luojan ottaapi ilolla,
Ylös viepi voiton Herran,
Peitti poijes katsovilta.
Siirsi silmien edestä;
Silmill' ehkä selkeöillä
Nä'it mennessä mäeltä,
Vaan ei voi enämpi nähdä.
Suru täyttääpi sydämmen.

Jesus pilvien ylitse
Ylös astui taivahasen,
Enkelit pyhät edellä,
Että seuraavat sivulla;
Joista kaksi kaunokaista
Valkeissa vaattehissa
Puhui miehille mäellä:
"Mitä te miehet seisonette,
Kanaan pojat katsellette,
Taivahasen tarkoitatte?
Ei Jesust' enämpi täällä
Ala surman annettane,
Istuupi Isän sylissä
Kunniassa korkeassa.
Vaan mitä sitä surette:
Koska on kulunut aika,
Päällä pilvien tuleepi
Sillä muodolla samalla,
Vaan nyt istuu Hän ilossa,
Valtahansa vahvistettu;
Mitä täällä tarvitsette,
Itse teillen toimittaapi."

Päätös.

Ajattele ihmisparka,
Syntinen sydän havaitse,
Tutki toimella asia:
Viatoin on vitsan alla,
Syytöin surmassa Karitsa,
Vaivassa vakainen Herra.
Pontius pani pahaksi,

Pakanan sydän pakahtui;
Itse armas auringoinen
Peitti kasvonsa punaiset;
Pelkääpi maan perustus,
Raskahat vahat vapisit,
Koska päälle katsonevat.
Muistit Luojansa murehta,
Näit he kasvoi kaunihimmat
Murehesta muuttunehen,
Vielä näit pyhimmät pusket
Korvapuustista punaisna,
Kädet kaikkivaltiahat
Puuhun naulatun parahat,
Joilla onpi kaikki luonut,
Tehnyt taiten taivahatkin;
Kruunu päässä pilkallinen,
Kivuin otsaan kiinnitetty,
Koko ruumis rauvennunna.

Ei ole tämä asia
Naurumielin katseltava:
Kosk' on tuskassa kuninkaat,
Surun alla suuret herrat.
Kaikki katsovat surulla,
Syytä kyllältä kysyvät;
Miks'ei syntiset sydämmet
Ajattele ollenkana
Surun syytä surkeimman,
Kysy Luojan kuolentoa:
Syy on syntinne pahimmat
Ja paljot pahat tekomme,
Jotka Eeva ensin näytti,
Kohta Aatami aloitti.
On siis vaivassa viatoin,
Sekä syytöin surman alla;
Vialliset vallallansa:
Herra henkensä paneepi
Pahan tähden palveliansa.
Katso synnin virheyttä,
Jumalan vihan väkeä,
Palavuutta polttavaista:
Ei armahda ainokaistans',
Rakkahansa rankaiseepi,
Lyöpi poikansa pyhimmän
Synnin tähden surkeasti.

Mitä siis sinun tuleepi,
Joka synnissä syvissä
Elät ilman lakkaamatta,
Paatunut pahoissa töissä,
Ylenkatsot ynseästi
Avaran Jumalan armon,
Rakkauden runsahimman.
Vihainen Jumalan vitsa
Lyöpi syntiset sydämmet,
Kadottaa katumattoman,
Viepi piinahan pahahan,
Huolen kanssa helvettiin:
Tuiskava tuli punainen,
Kuumat hiilet helvetissä,
Sauvu lähteepi sakea,
Pahat kulkevat kipinät;
Pistävät madot purevat,
Kipu suuri kärmehistä,
Vaivaapi vilu väkevä,

Nälkä tuskan näyttäneepi,
Jano julma näänyttääpi,
Paksu peljättää pimeä;
Ajat kaikki kauhistaapi
Huuto henkien pahojen.
Vee on ehtona edessä, [epätoivonhuuto]
Aamuvirtenä valitus,
Parku päällä puolen päivän
(Vaan mit' ehtoota kysymme,
Puolipäivästä puhumme,
Kuss' ei kuuta, aurinkota,
Yö edess' alinomainen,
Puuttumatt' pimeys päällä),
Seinät tehtynä surusta,
Kauhistus katon siassa,
Sydän synnistä omista
Täynnä tuskoa pahinta.

Tutkios tätä todella,
Ajattele alinomati,
Heitä pois lihan hekuma,
Vältä syntiä syviä;
Tee jo kelpaava katumus,
Armon aikana aloita:
Turvaa uskolla todella
Herran piinahan pyhähän,
Niin olet pelvotta pirusta,
Ilman huolta helvetistä.
Jesuksen veri viatoin
Peseepi pahat tekosi,
Syntis poijes pyhkäiseepi,
Vaikk' olis veripunaiset:
Maria on esimerkki,
Sangen kaunis Siimonikin,
Publikaanipa parahin.
Jos siis synti soimajaapi,
Peljättää paha tekosi,
Kuolema kidan avaapi,
Kaipaapi kamala henki,
Istut uskolla iloiten
Herran haavoissa surutta,
Sanot suulla rohkealla:
"Kuolema kussa otasi?
Kussa hiisi hilpurisi?"
Synti on kuoleman otana.
Laki synnillä sylissä.

Kiitos korkean Jumalan
Tähden voiton voimallisen,
Meidän puolella parahan!
Voiton Herra voimallinen,
Jesus alku autu'uden,
Lähetä avarat armos,
Laske lahjaa laupiahat,
Piinas muistossa pitäämme
Vastaa syntiä sotia.
Hillitä lihan himoja,
Edesseiso seurakuntas,
Vastaja vähäinen joukkos [puolusta]
Vastoin vainoa vihaajan,
Verikoirain viekkautta.
Usko vahvista vakainen,
Toivon lainaaja totinen,
Sanas tuntohon totuta.
Pidä pelvossas pyhässä.

Koska on kulunut aika,
Loppunut sota suruinen,
Anna autuas eranto,
Pojjes lähtö lohdullinen:
Sielu korja'a sivuhus,
Ostettu verell' omallas.
Ei sinne suru savuta,
Tuskat tunkene perässä,
Synti saastuta sydäntä,
Noudata vihaajan nuolet,
Kerkiä kavalan kieli;
Ilo tarjona ijäti,
Siinä rauha riemullinen.

End of Project Gutenberg's Ilolaulu Jesuksesta, by Mattias Salamnius

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ILOLAULU JESUKSESTA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States,

we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™

works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and

future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.